

Rapport om godtgjørelse til ledende personer

Etter allmennaksjeloven § 6-16 b), som også er gjort gjeldende for foretak med statlig eierandel, skal styret i foretaket hvert regnskapsår utarbeide en rapport som gir en samlet oversikt over utbetalt og innestående lønn og godtgjørelse til ledende personer som omfattes av retningslinjene definert i § 6-16 a). Rapporten oppfylder de krav som fremgår av «Forskrift om retningslinjer og rapport om godtgjørelse for ledende personer».

Rapporten tilfredsstillers også krav til noteopplysninger i årsregnskapet etter regnskapsloven § 7-31b og 7-32

Tabell 1 – Hovedelementer i godtgjørelsesordningen for ledergruppen

Godtgjørelse	Kommentarer
Fast lønn	<p>Ved fastsettelse av lønn til ledergruppen legges det vekt på</p> <ul style="list-style-type: none">- Lønnsutviklingen i foretaket generelt- Lønnsutviklingen i sammenlignbare stillinger- Resultatutvikling i forhold til de mål og krav styret har satt <p>Lønnsutviklingen i foretaket generelt har som målsetting å tilby lederne konkurransedyktig lønn, men samtidig bidra til moderasjon i lederlønnene.</p> <p>Lønn til administrerende direktør fastsettes av styret. Lønn til ledergruppen for øvrig fastsettes administrativt. Statens retningslinjer for lederlønn er lagt til grunn.</p>
Variabel lønn	Foretakets ledergruppe har ingen variable lønns-elementer eller langtidsintensivordninger.
Pensjonsopptjening	<p>Administrerende direktør og ledergruppen for øvrig har ordinære pensjonsbetingelser.</p> <p>Ingen i foretaket har pensjonsavtaler over 12 G</p>
Andre godtgjørelser	
<i>Forsikringer</i>	Personal-, helse- og reiseforsikring iht standard for øvrige ansatte i foretaket. Foretaket har styreansvarsforsikring for medlemmer av styret.
<i>Bilgodtgjørelser</i>	Administrerende direktør har firmabil
<i>Øvrige goder</i>	Øvrige goder inkluderer avis, mobiltelefon og dekning av bredbåndskommunikasjon i samsvar med etablerte standarder
Avtalefestede permisjoner	Fagdirektør har i sin avtale at han opparbeider overlegeterpermisjon iht tariffavtale med legeføringa. Assisterende fagdirektør har i avtalen at overlegeterpermisjon kan tas ved overgang til klinisk stilling.
Lån og garantier	Det er ikke gitt lån eller garantier til styreleder, medlemmer av styret, administrerende direktør eller noen andre i ledergruppen
Sluttvederlag	Det er inngått avtale med administrerende direktør om inntil 12 måneders etterlønn, dersom ho/han blir sagt opp eller selv sier opp på oppfordring fra styret eller styreleder.

Tabell 2 – Lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Tall i hele (tusen) kroner

Navn på ledende ansatt	Regnskapsår	1. Fast Lønn	2. Pensjonsopptjening *)	3. Andre godtgjørelser	4. Total godtgjørelse	5. Ytelser fra andre foretak i konsernet	
						5.1 Lønn	5.2 Annen godtgjørelse
Olav Lødemel	2023	349	48	2	400		
Adm. direktør 01.12.23-31.12.2023	2022	0	0	0	0		
Øyvind Bakke	2023	637	115	67	819		
Adm. direktør 01.12.19-09.02.2023	2022	1968	379	199	2 545		
Heidi Anita Nilsen	2023	2 170	308	121	2 599		
Adm. direktør 09.02.-01.12.2023	2022	1 661	320	147	2 128		
Viseadministrerende direktør 01.12.20-31.12.23							
Erik Solligård	2023	1 771	316	157	2 244	12 065	10
Fagdirektør 01.02.22-31.12.23	2022	1 582	349	111	2 043	228 750	287
Henrik Erdal	2023	1 573	280	1	1 853		
Ass. fagdirektør 01.01.20-31.12.23	2022	1 493	277	1	1 770		
Kjetil Lundberg	2023	1 174	297	9	1 480		
HR-direktør 13.03.23-31.12.23	2022	0	0	0	0		
Britt Kristin Rakvåg Roald	2023	1 734	304	10	2 048		
HR-direktør 01.09.21-31.08.22 Klinikksef 01.09.22-31.12.23	2022	1 513	340	32	1 886		
May Helen M Grimstad	2023	1 186	281	1	1 468		
Komm. og samh. Dir. 01.01.21-31.05.23 og 23.08.23-31.12.23	2022	1 347	269	1	1 617		
Trine Sperre	2023	1 328	325	3	1 656		
Økonomi direktør 01.01.21-31.12.23	2022	1 261	325	1	1 588		
Helge Storøy	2023	1 435	329	19	1 783		
Direktør for e-helse og teknologi 14.03.22-31.12.23	2022	895	314	2	1 211		
Jorun Bøyum	2023	791	108	1	901		
Klinikksef 01.01.20-31.08.23	2022	1 158	190	1	1 348		
Per Erik Tødenes	2023	1 229	238	12	1 479		
Klinikksef 19.08.19-31.12.23	2022	1 167	239	2	1 408		
Ståle Hoff	2023	1 627	290	1	1 918		
Klinikksef 05.03.20-31.12.23	2022	1 545	312	1	1 858		
Lars Erik Sjømæling	2023	1 178	331	4	1 513		
Klinikksef 01.03.20-31.12.23	2022	1 109	269	2	1 379		
Georg Nikolai Johnsen	2023	0	0	0	0		
Klinikksef 01.03.20-09.08.22	2022	1 093	188	1	1 281		
Palma Hånes	2023	1 166	258	2	1 426		
Klinikksef 01.03.20-31.12.23	2022	1 107	261	1	1 369		
Elisabeth Siebke	2023	1 631	298	1	1 930		
Klinikksef 01.01.20-31.12.23	2022	1 548	304	1	1 852		
Mona Aagaard-Nilsen	2023	1 219	286	39	1 544		
Drift og eiendomssjef 01.01.18-31.12.23	2022	1 157	318	6	1 481		
Elisabeth Slotsvik Kleive	2023	444	110	2	556		
HR-direktør 01.09.22-30.04.23	2022	451	311	0	762		
Siri Talseth Frilund	2023	413	300	1	714		
Klinikksef 01.09.23-31.12.23	2022	0	0	0	0		

*) Pensjonskostnad for ledende ansatte er beregnet som nåverdien av årets pensjonsopptjening, verdien av at ansatte tjener opp ett år mere pensjonsrettigheter, knyttet til ledende ansattes medlemskap i ordinære offentlige tjenestepensjonsordning for ansatte i foretaket.

Årets pensjonsopptjening utgjør et års andel av de totale fremtidige pensjonsrettighetene som forventes å opptjenes fra innmelding i tjenestepensjonsordningen fram til forventet pensjonsalder.

Det er anvendt de forutsetninger som anvendes etter NRS 6 for måling av pensjonsordningens pensjonskostnader i regnskapsåret.

Tabell 3 – Sammenligningstabell total godtgjørelse for ledende ansatte de siste 5 år

Tall i hele (tusener) kroner og prosent

Årlig endring	Måleenhet	Endring fra foregående år				
		2019	2020	2021	2022	2023
Total godtgjørelse for ledende ansatte						
Olav Lødemel	kroner					0
Adm. direktør 01.12.23-31.12.2023	prosent					0,0 %
Øyvind Bakke	kroner		241	77	54	0
Adm. direktør 01.12.19-09.02.2023	prosent		11,1 %	3,2 %	2,2 %	0,0 %
Espen Remme	kroner	202				
Adm. direktør 01.01.18-29.04.2019	prosent	9,2 %				
Heidi Anita Nilsen	kroner			113	79	471
Viseadm. direktør 01.12.20-31.12.23 Adm. direktør 09.02.-01.11.2023	prosent			5,8 %	3,9 %	22,2 %
Heidi Anita Nilsen	kroner	42	129			
Øk. direktør 01.01.18-30.11.20	prosent	2,6 %	7,8 %			
Hege Ristesund	kroner	45				
Ass. direktør 01.01.18-30.09.19	prosent	2,8 %				
Erik Solligård	kroner					202
Fagdirektør 01.02.22-31.12.23	prosent					9,9 %
Torstein Hole	kroner	46	17	80		
Fagdirektør 01.01.18-31.12.21	prosent	2,6 %	0,9 %	4,3 %		
Henrik Erdal	kroner	46	49	60	70	83
Klinikkjef 01.01.18-31.12.19 Ass. fagdirektør 01.01.20-31.12.23	prosent	3,0 %	3,1 %	3,6 %	4,1 %	4,7 %
Kjetil Lundberg	kroner					
HR-direktør 13.03.23-31.12.23	prosent					
Elisabeht Slotsvik Kleive	kroner					0
HR-direktør 01.09.22-30.04.23	prosent					0,0 %
Britt Kristin Ravvåg Roald	kroner				116	231
HR-direktør 01.09.21-31.08.22 Klinikkjef 01.09.22-31.12.23	prosent				6,8 %	12,7 %
Kjetil Hjelset	kroner		143	-7		
HR-direktør 01.06.19-31.08.21	prosent		8,9 %	-0,4 %		
May Helen Molvær	kroner			230	112	75
Kommdir. 16.03.20-31.12.20 Komm. og samh. Dir. 01.01.21-31.05.23 og 23.08.23-31-12.23	prosent			17,9 %	7,4 %	4,6 %
Trine Kvalheim	kroner	43				
Kommdir. 01.01.18-31.10.2019	prosent	3,6 %				
Lena Bjørge Waage	kroner			32		
Samhandlingsjef 01.01.20-31.03.21	prosent			2,8 %		
Helge Storgøy	kroner					123
Direktør for e-helse og teknologi 14.03.22-31.12.23	prosent					7,4 %
Trine Sperre	kroner			143	103	69
Kst. Økonomidirektør 01.12-31.12.20 Øk. direktør 01.01.21-31.12.23	prosent			10,7 %	7,0 %	4,3 %
Mona Aagard-Nilsen	kroner	31	-24	30	49	63
Drift og eiendomssjef 01.01.18-31.12.23	prosent	2,2 %	-1,7 %	2,1 %	3,5 %	4,2 %

Jorunn Bøyum	kroner	223	-149	-24	61	0
Kst. klinikkssjef 01.06.18-31.12.2019 Klinikkssjef 01.01.20-31.08.23	prosent	18,0 %	-10,2 %	-1,8 %	4,8 %	0,0 %
Per Erik Tødenes	kroner		-8	68	60	71
Klinikkssjef 19.08.19-31.12.23	prosent		-0,6 %	5,3 %	4,5 %	5,0 %
Ståle Hoff	kroner			68	66	60
Klinikkssjef 05.03.20-31.12.23	prosent			4,0 %	3,7 %	3,3 %
Lars Erik Sjømælingen	kroner			45	58	124
Klinikkssjef 01.03.20-31.12.23	prosent			3,5 %	4,3 %	8,9 %
Georg Nikolai Johnsen	kroner			146	30	
Klinikkssjef 01.03.20-09.08.22	prosent			8,4 %	1,6 %	
Palma Hånes	kroner			38	54	58
Klinikkssjef 01.03.20-31.12.23	prosent			3,0 %	4,1 %	4,2 %
Elisabeth Siebke	kroner		32	97	100	78
Kst. Klinikkssjef 01.09.19-31.12.19 Klinikkssjef 01.01.20-31.12.23	prosent		2,0 %	5,9 %	5,7 %	4,2 %
Siri Beate Talseth-Frilund	kroner					
Klinikkssjef 01.09.23-31.12.23	prosent					
Karl-Arne Remvik	kroner	70	2			
Klinikkssjef 01.08.18-04.03.20	prosent	4,8 %	0,2 %			
Åge Austheim	kroner					
Kst. Klinikkssjef 01.03.20-30.11.20	prosent					
Janita Skogeng	kroner			55		
Kst. Klinikkssjef 10.02.20-31.01.21	prosent			4,7 %		
Astrid Johanne Brandshaug	kroner	98	3			
Klinikkssjef 01.01.18-28.02.20	prosent	7,0 %	0,2 %			
Kjersti Bergjord	kroner	55	2			
Klinikkssjef 01.01.18-28.02.20	prosent	3,4 %	0,1 %			
Ingrid Vasdal	kroner		7			
Kst. Klinikkssjef 01.11.19-28.02.20	prosent		0,6 %			
Knut Nautvik	kroner					
Kst. Klinikkssjef 01.01.20-28.02.20	prosent					
Hege Hegle	kroner		-37			
Kst. Klinikkssjef 01.11.19-15.03.20	prosent		-3,1 %			
Svanhild Tranvåg	kroner	34				
Klinikkssjef 01.01.18-31.08.19	prosent	2,6 %				
Foretakets resultat						
Foretakets resultat	kroner	- 75 092	309 039	175 249	138 540	31 901
	prosent	-1,2 %	4,6 %	2,3 %	1,8 %	0,4 %
Gjennomsnittlig total godtgjørelse for andre ansatte i foretaket enn ledende personell						
Gjennomsnittlig total godtgjørelse for andre ansatte i foretaket enn ledende personell	kroner	23	12	30	29	37
	prosent	3,7 %	1,9 %	4,6 %	4,2 %	5,3 %

Den årlege endringa er presenteret både i kroner og som prosent.

Om nokon i leiargruppa har hatt godtgjersle som leiande tilsett i berre deler av eit eller fleire av dei 5 åra er tala omarbeida til godtgjersle for eit heilt år, før endring er berekna. Dette for å få samanliknbare tal.

Tabell 4 – Sammenligningstabell fast lønn for ledende ansatte de siste 5 år
Tall i hele (tusen) kroner og prosent

Årlig endring	Måleenhet	Endring fra foregående år				
		2019	2020	2021	2022	2023
Fast lønn for ledende ansatte						
Olav Lødemel	kroner					
Adm. direktør 01.11.23-31.12.2023	prosent					
Øyvind Bakke	kroner		30	51	65	0
Adm. direktør 01.12.19-30.04.2023	prosent		1,7 %	2,8 %	3,5 %	0,0 %
Espen Remme	kroner	0				
Adm. direktør 01.01.18-29.04.2019	prosent	0,0 %				
Heidi Anita Nilsen	kroner			55	55	352
Ass. direktør 01.12.20-31.12.23 Adm. direktør 01.05.-31.10.2023	prosent			3,6 %	3,5 %	21,5 %
Heidi Anita Nilsen	kroner	38	116			
Øk. direktør 01.01.18-30.11.20	prosent	3,2 %	9,4 %			
Hege Ristesund	kroner	29				
Ass. direktør 01.01.18-30.09.19	prosent	2,1 %				
Erik Solligård	kroner					183
Fagdirektør 01.02.22-31.12.23	prosent					11,7 %
Torstein Hole	kroner	44	30	40		
Fagdirektør 01.01.18-31.12.21	prosent	2,8 %	1,9 %	2,4 %		
Henrik Erdal	kroner	42	24	39	49	84
Klinikkssjef 01.01.18-31.12.19 Ass. fagdirektør 01.01.20-31.12.23	prosent	3,2 %	1,8 %	2,8 %	3,5 %	5,7 %
Kjetil Lundberg	kroner					
HR-direktør 13.03.23-31.12.23	prosent					
Elisabeht Slotsvik Kleive	kroner					0
HR-direktør 01.09.22-30.04.23	prosent					0,0 %
Britt Kristin Rakvåg Roald	kroner				112	132
HR-direktør 01.09.21-31.08.22 Klinikkssjef 01.09.22-31.12.23	prosent				8,6 %	8,9 %
Ketil Hjelset	kroner		15	0		
HR-direktør 01.06.19-31.08.21	prosent		1,2 %	0,0 %		
May Helen Molvær	kroner			185	51	77
Kommdir. 16.03.20-31.12.20 Komm. og samh. Dir. 01.01.21-31.05.23 og 23.08.23-31.12.23	prosent			17,0 %	4,0 %	5,8 %
Trine Kvalheim	kroner	45				
Kommdir. 01.01.18-31.10.2019	prosent	4,6 %				
Lena Bjørge Waage	kroner			1		
Samhandlingssjef 01.01.20-31.03.21	prosent			0,1 %		
Helge Storøy	kroner					244
Direktør for e-helse og teknologi 14.03.22-31.12.23	prosent					21,7 %
Trine Sperre	kroner			73	79	71
Kst. Økonomidirektør 01.12-31.12.20 Øk. direktør 01.01.21-31.12.23	prosent			6,7 %	6,8 %	5,7 %
Mona Aagard-Nilsen	kroner	33	16	25	32	65
Drift og eiendomssjef 01.01.18-31.12.23	prosent	3,2 %	1,5 %	2,3 %	2,9 %	5,7 %
Jorunn Bøyum	kroner	39	-146	-3	40	5
Kst. klinikkssjef 01.06.18-31.12.2019 Klinikkssjef 01.01.20-31.08.23	prosent	3,2 %	-11,7 %	-0,3 %	3,6 %	0,5 %
Per Erik Tødenes	kroner		0	35	38	66
Klinikkssjef 19.08.19-31.12.23	prosent		0,0 %	3,3 %	3,4 %	5,7 %

Ståle Hoff	kroner			45	52	87
Klinikkjef 05.03.20-31.12.23	prosent			3,2 %	3,5 %	5,7 %
Lars Erik Sjømælingen	kroner			40	41	73
Klinikkjef 01.03.20-31.12.23	prosent			3,9 %	3,8 %	6,7 %
Georg Nikolai Johnsen	kroner			168	0	
Klinikkjef 01.03.20-09.08.22	prosent			12,0 %	0,0 %	
Palma Hånes	kroner			40	31	63
Klinikkjef 01.03.20-31.12.23	prosent			3,9 %	2,9 %	5,7 %
Elisabeth Siebke	kroner		61	73	50	88
Kst. Klinikkjef 01.09.19-31.12.19 Klinikkjef 01.01.20-31.12.23	prosent		4,5 %	5,2 %	3,4 %	5,8 %
Siri Beate Talseth-Frilund	kroner					
Klinikkjef 01.09.23-31.12.23	prosent					
Karl-Arne Remvik	kroner	40	0			
Klinikkjef 01.08.18-04.03.20	prosent	3,2 %	0,0 %			
Åge Austheim	kroner					
Kst. Klinikkjef 01.03.20-30.11.20	prosent					
Janita Skogeng	kroner			0		
Kst. Klinikkjef 10.02.20-31.01.21	prosent			0,0 %		
Astrid Johanne Brandshaug	kroner	39	0			
Klinikkjef 01.01.18-28.02.20	prosent	3,2 %	0,0 %			
Kjersti Bergjord	kroner	44	0			
Klinikkjef 01.01.18-28.02.20	prosent	3,2 %	0,0 %			
Ingrid Vasdal	kroner		19			
Kst. Klinikkjef 01.11.19-28.02.20	prosent		2,0 %			
Knut Nautvik	kroner					
Kst. Klinikkjef 01.01.20-28.02.20	prosent					
Hege Hegle	kroner		0			
Kst. Klinikkjef 01.11.19-15.03.20	prosent		0,0 %			
Svanhild Tranvåg	kroner	0				
Klinikkjef 01.01.18-31.08.19	prosent	0,0 %				

Den årlege endringa er presenteret både i kroner og som prosent.

Om nokon i leiargruppa har hatt godtgjersle som leiande tilsett i berre deler av eit eller fleire av dei 5 åra er tala omarbeida til godtgjersle for eit heilt år, før endring er berekna. Dette for å få samanliknbare tal.

Godtgjørelse til styret

Godtgjørelse til styret blir fastsatt av foretaksmøtet, jfr lov om helseforetak § 21 tredje ledd.

Det vert fastsett styregodtgjørelse for styremedlemmer, varamedlemmer og revisjonsutvalg.

Styrets medlemmer gis fast honorar for de ulike verv og utvalg.

Varamedlemmer godtgjøres per oppmøte.

Tabell 5 – Godtgjørelse til styret for regnskapsårene

Navn og stilling	Regnskapsår	1. Honorar		2. Anna godtgjørelse	3. Total godtgjørelse	4. Ytelser fra andre foretak i konsernet		
		1.1 Styret	1.2 Revisjonsutvalg			4.1 Lønn	4.2 Annen godtgjørelse	
Ingve Roger Theodorsen	2023	264			12	277		
Styreleiar 05.03.18-31.12.2023	2022	261			3	264		
Gerd Marit Langøy	2023	161			1	161		
Styremedlem 14.05.19-31.12.22 Nestleiar 01.01.22-31.12.23	2022	150			0	150		
Bjarne Storset	2023	118			0	118		
Styremedlem 05.03.18-31.12.23	2022	116			0	116		
Toril Forbord	2023	118			0	118		
Styremedlem 05.03.18-31.12.23	2022	116			0	117		
Torill Ytreberg	2023	118			1	118		
Styremedlem 01.01.22-31.12.23	2022	93			0	93		
Annette Lekve	2023	118			3	121		
Styremedlem 01.03.18-31.12.23	2022	116			0	116		
Sigurd Torvik Heian	2023	20			0	20	1 071 505	20 599
Styremedlem 01.03.19-28.02.23	2022	116			0	116	1 036 776	21 309
Hilde Furnes Johannessen	2023	22			0	22		
Styremedlem 01.03.19-28.02.23	2022	116			0	116		
Torgeir Sand Aas	2023	98			2	100		
Styremedlem 01.03.23-31.12.23	2022	0			0	0		
Tore Schytte	2023	98			2	100		
Styremedlem 01.03.23-31.12.23	2022	0			0	0		

Tabell 6 – Sammenligningstabell godtgjørelse for styret de siste 5 år
 Tall i hele (tusen) kroner og prosent

Årlig endring	Endring fra foregående år					
	Måleenhet	2019	2020	2021	2022	2023
Godtgjørelse for styre						
Ingve Roger Theodorsen	kroner	43	20	2	9	3
Styreleiar 05.03.18-31.12.2023	prosent	23 %	8 %	1 %	4 %	1 %
Gerd Marit Langøy	kroner		46	0	40	10
Styremedlem 14.05.19-31.12.21 Nestleiar 01.01.22-31.12.23	prosent		72 %	0 %	36 %	7 %
Lodve Solholm	kroner		62	1		
Nestleiar 14.05.19-31.12.22	prosent		69 %	1 %		
Bjarne Storset	kroner	18	9	1	5	1
Styremedlem 05.03.18-31.12.23	prosent	22 %	9 %	1 %	5 %	1 %
Toril Forbord	kroner	18	10	1	5	1
Styremedlem 05.03.18-31.12.23	prosent	21 %	10 %	1 %	4 %	1 %
Torill Ytreberg	kroner					1
Styremedlem 01.01.22-31.12.23	prosent					1 %
Annette Lekve	kroner	1	9	0	6	1
Styremedlem 01.03.18-31.12.23	prosent	1 %	9 %	0 %	5 %	1 %
Sigurd Torvik Heian	kroner		26	1	5	1
Styremedlem 01.03.19-28.02.23	prosent		31 %	1 %	5 %	1 %
Hilde Furnes Johannessen	kroner		26	1	5	1
Styremedlem 01.03.19-28.02.23	prosent		31 %	1 %	5 %	1 %
Torgeir Sand Aas	kroner					
Styremedlem 01.03.23-31.12.23	prosent					
Tore Schytte	kroner					
Styremedlem 01.03.23-31.12.23	prosent					

Redegjørelse for foretakets lederlønnspolitik

Styret i Helse Møre og Romsdal meiner at krava i statens retningslinjer for leiarlønn og statens eigarskapsmelding er ivareteken i fastsetting av godtgjering for leiande personar for 2023.

Godtgjering er ikkje lønnsleiande, men konkurransedyktig. Ved å balansere desse forholda mienar styret at ein kan rektuttere og behalde dyktige leiarar, samtidig som offentlege midlar blir brukt på ein best mogleg måte for å oppnå fastsette mål.

Forskjell mellom leiande ansatte og øvrige ansatte er teke omsyn til i vurderingane av lønsjustering. Leiande ansatte har fått omlag same prosentvise endring som føretaket sine øvrige tilsette. Det er utvist moderasjon i lønsjustering for 2023.

Styreerklæring

Styret har i dag behandla og vedteke rapport for godtgjering til leiande personar i Helse Møre og Romsdal for rekneskapsåret 2023.

Det er påsett at godtgjerelse til leiande personer er i henhold til føretaket sine vedtekter §14. Statens retningslinjer for leiarløn i selskap med statleg eigarandel, allmennaksjelova §6-16a og b, forskrift om retningslinjer og rapport om godtgjerelse for leiande personar og krav til leiarlønspolitikk i Statens eierskapsmelding (meld. ST. 6 (2022-2023)).

Rapporten om godtgjerelse vil bli lagt fram for Føretaksmøtet for endelig vedtak.